

6

→ WAAR WILLEN WE NAAR TOE?

De kust is zowel van nationaal als van internationaal belang, zowel op ecologisch, sociaal als economisch vlak. Een groot aantal organisaties, individuen en besturen zijn dan ook betrokken bij het beleid en beheer van de kustzone. Deze complexe situatie vraagt een specifieke benadering.

Een geïntegreerd beheer berust op langetermijndenken en houdt rekening met de behoeften van de huidige en toekomstige generaties. Het ondersteunt de natuurlijke processen die zich afspelen aan de kust en eerbiedigt de draagkracht van het ecosysteem. Dit beleid zou idealiter tot stand komen door het betrekken van alle belanghebbende (vb. economische en sociale partners, bewoners of verenigingen, NGO's, bedrijfsleven). Ook is er nood aan een samenwerking tussen alle relevante bestuursniveaus en sectoren.

→ WAAR STAAN WE VANDAAG DE DAG?

De kust is van belang voor een groot aantal sectoren en vele spelers, zowel op bestuurlijk als op privaat vlak. Toch wordt het kustbeleid sinds het begin door enkele grote spelers op federaal, Vlaams en provinciaal niveau getrokken. Tot op heden wordt de bevolking weinig actief betrokken bij een geïntegreerd beheer. Vaak wordt ze wel geconsulteerd via een openbaar onderzoek of via een overleggroep maar als een bepaald project of onderzoek afloopt, verdwijnt ook deze structuur. Omdat geïntegreerd kustzonebeheer geen toegewezen bevoegdheid of taak is, gebeuren vele initiatieven met betrekking tot het beheer van de kust op ad-hocbasis.

Door de staatsstructuur in België zijn de bevoegdheden vaak versnipperd tussen de sectoren enerzijds en de beleidsniveaus anderzijds. Het Vlaams gewest is bevoegd voor het landgedeelte tot aan de laagwaterlijn (met enkele uitzonderingen) en het federale niveau heeft bevoegdheid over het marine gedeelte vanaf de laagwaterlijn. Maar vele thema's lopen over de bevoegheidsgrenzen heen zoals de bescherming van de biodiversiteit. Deze versnippering van bevoegdheden en sectoren bemoeilijkt vaak een integrale werkwijze. Ondanks de verschillende bestuursniveaus zijn er projecten waar een verregaande samenwerking te zien is.

Eén geïntegreerd beleidsdocument met een expliciete toekomstvisie op de ontwikkeling van de kust is niet beschikbaar. De kust figureert wel als een specifiek aandachtsgebied in verschillende beheers- en beleidsdocumenten voor de kust, die meestal worden opgesteld vanuit een sectorale invalshoek zoals de ecosysteemvisie voor de kust (1996), het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen (2002) en het Strategisch beleidsplan voor Toerisme en Recreatie aan de kust (2002). In deze plannen worden wel verwijzingen gemaakt naar andere sectoren.

→ WAT KUNNEN WE DOEN?

Integratie moet op twee niveaus gezien worden: sectorale integratie (horizontaal) en integratie in de werking tussen bestuursniveaus (verticale integratie). Deze laatste is belangrijk vanwege de bevoegdheidsverdeling, die noopt tot een doeltreffende samenwerking en coördinatie tussen de verschillende bestuursniveaus. Op vlak van horizontale samenwerking was de aanduiding van een minister voor de Noordzee een precedent. De ervaring leert dat deze aanpak een goed klimaat creëert voor het afsluiten van overeenkomsten en samenwerkingsakkoorden. Belangrijk hierbij is dat er geen sectorale aanpak is voor de Noordzee, maar er wordt net getracht de belangen holistisch te bekijken. Het verderzetten van deze trend is het overwegen waard. Maar ook andere partners dan de overheid, denk maar aan bedrijven, verenigingen en groeperingen, sectorale werkingen, kunnen overeenkomsten afsluiten. Momenteel is hiervoor geen stimulans voorzien. Een open dialoog opstarten met deze partners, vanuit het geïntegreerd kustbeleid, zou een eerste aanzet kunnen zijn om hen kennis te laten maken met het nut van samenwerken en om op zoek te gaan naar win-winsituaties.

Een geïntegreerd beheer gaat voornamelijk over een mentaliteit en gedragverandering en daarom is er nood aan een maatschappelijk draagvlak. Het is dan ook aan te raden dat het beleid op het gepaste moment de inwoners en de diversiteit aan organisaties, instellingen en sociale bewegingen, informeert en mee laat denken over de oplossingen die het best aansluiten bij de gestelde problemen. Het onderbouwen van de economische en sociale belangen van een duurzame aanpak moet een geïntegreerd beheer rechtvaardigen.

Van een echt geïntegreerd proces voor de kust is nog geen sprake en één geïntegreerd beheersplan voor de kust bestaat niet. Maar het goedgekeurd structuurplan voor de kust (als onderdeel van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan) kan wel als een geïntegreerd plan worden beschouwd waarop sectorale visies geënt worden. Ook de ruimtelijke ordening op zee wordt erg belangrijk voor de toekomst. Hiervoor zijn reeds stappen ondernomen door het ontwikkelen van het Masterplan Noordzee. De verschillende strategische plannen die nu aanwezig zijn moeten in een verder stadium op elkaar afgestemd worden en samen aanleiding geven tot een duurzaam beleid voor de kust. Er zijn al meerdere aanzetten gegeven voor een kader voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden (overleg, budgetallocatie, ad-hocacties, inventaris en indicatoren). Op statutair en wettelijk vlak is geïntegreerd werken nog niet ingebed. Ook op vlak van communicatie en consultatie over kustbeleid zijn nog geen georganiseerde stappen genomen. Een formele basis voor Geïntegreerd Beheer van Kustgebieden is nodig opdat het proces door alle betrokkenen ernstig zou genomen worden.